

ŁUKASZ SUPERGAN

KORONA EUROPY

PRZEWODNIK
PO NAJWYŻSZYCH
SZCZYTACH
STAREGO
KONTYNENTU

ERGO
HESTIA

Bezdroża

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
01 Elbrus	25
Rosja, 5642 m n.p.m.	
02 Szchara	35
Gruzja, 5193 m n.p.m.	
03 Mont Blanc	43
Francja, Włochy, 4810 m n.p.m.	
04 Dufourspitze	59
Szwajcaria, 4634 m n.p.m.	
05 Bazardüzü	69
Azerbejdżan, 4466 m n.p.m.	
06 Großglockner	79
Austria, 3798 m n.p.m.	
07 Mulhacén	87
Hiszpania, 3479 m n.p.m.	
08 Zugspitze	95
Niemcy, 2962 m n.p.m.	
09 Pic de Coma Pedrosa	105
Andora, 2942 m n.p.m.	
10 Musala	109
Bułgaria, 2925 m n.p.m.	
11 Mitikas	115
Grecja, 2918 m n.p.m.	
12 Triglav	121
Słowenia, 2864 m n.p.m.	
13 Golem Korab	129
Albania, Macedonia Północna, 2764 m n.p.m.	
14 Đeravica	135
Kosowo, 2656 m n.p.m.	
15 Gerlach	141
Słowacja, 2654 m n.p.m.	

Kup książkę

Poleć książkę

16	Grauspitz 151 Liechtenstein, 2599 m n.p.m.	32	Mahya Daği 269 Turcja, 1031 m n.p.m.
17	Moldoveanu 157 Rumunia, 2544 m n.p.m.	33	Kékes 275 Węgry, 1014 m n.p.m.
18	Zla Kolata 163 Czarnogóra, 2534 m n.p.m.	34	Monte Titano 281 San Marino, 749 m n.p.m.
19	Rysy 169 Polska, 2499 m n.p.m.	35	Signal de Botrange 285 Belgia, 694 m n.p.m.
20	Galdhøpiggen 179 Norwegia, 2469 m n.p.m.	36	Kneiff 289 Luksemburg, 560 m n.p.m.
21	Maglić 187 Bośnia i Hercegowina, 2386 m n.p.m.	37	Jurmysz / Wielki Boktybaj 293 Kazachstan, 506 m n.p.m. / 657 m n. p. m.
22	Midžur 195 Serbia, 2169 m n.p.m.	38	Dealul Bălănești 299 Mołdawia, 430 m n.p.m.
23	Hvannadalshnúkur 201 Islandia, 2110 m n.p.m.	39	Dzierżyńska Góra 303 Białoruś, 345 m n.p.m.
24	Kebnekaise 209 Szwecja, 2106 m n.p.m.	40	Vaalserberg 305 Holandia, 322 m n.p.m.
25	Howerla 217 Ukraina, 2056 m n.p.m.	41	Suur Munamägi 311 Estonia, 318 m n.p.m.
26	Torre 225 Portugalia, 1993 m n.p.m.	42	Gaiziņkalns 315 Łotwa, 312 m n.p.m.
27	Dinara 231 Chorwacja, 1831 m n.p.m.	43	Aukštojas 319 Litwa, 294 m n.p.m.
28	Śnieżka 239 Czechy, 1603 m n.p.m.	44	Ta' Dmejrek 323 Malta, 253 m n.p.m.
29	Ben Nevis 247 Wielka Brytania, 1345 m n.p.m.	45	Møllehøj / Slættaratindur 327 Dania, 171 m n.p.m. / 880 m n.p.m.
30	Haltiatunturi 253 Finlandia, 1324 m n.p.m.	46	Chemin des Révoires 335 Monako, 161 m n.p.m.
31	Carrauntoohil 261 Irlandia, 1038 m n.p.m.	47	„Najwyższy punkt” 339 Watykan, ok. 75 m n.p.m.

Kup książkę

Poleć książkę

03

MONT BLANC

Francja, Włochy, 4810 m n.p.m.

Mont Blanc – najwyższy szczyt Alp i kolebka współczesnego alpinizmu – od ponad dwóch wieków przyciąga śmiałków z całego świata. Wznosi się na 4810 m n.p.m. i góruje nad dolinami Chamonix (Francja) oraz Courmayeur (Włochy), połączonymi słynnym tunelem pod masywem.

Mont Blanc znajduje się na pograniczu Francji i Włoch. Przebieg granicy w tym miejscu wciąż pozostaje kwestią sporną. Według francuskich publikacji linia graniczna przebiega przez Mont Blanc de Courmayeur, więc szczyt Mont Blanc w całości znajduje się na francuskim terytorium. Włosi natomiast uważają, że granica przebiega przez szczyt Mont Blanc – co oznacza, że najwyższa góra Europy jest najwyższa we Włoszech (pod nazwą Monte Bianco).

Historyczne początki i znaczenie

Pierwsze wejście na Mont Blanc miało miejsce 8 sierpnia 1786 r., kiedy Jacques Balmat i doktor Michel-Gabriel Paccard stanęli na szczycie, otwierając erę nowoczesnego alpinizmu. Od tamtej pory góra nieustannie fascynuje ludzi – od romantycznych poetów po współczesnych wspinaczy, dla których zdobycie Białej Góry bywa życiową ambicją. Mimo że technicznie można się zmierzyć z wyższymi lub bardziej wymagającymi szczytami, to właśnie Mont Blanc pozostaje punktem odniesienia: tu rodziły się pierwsze techniki lodowe, tu testowano sprzęt i tu stawiano pierwsze kroki w historii wspinaczki wysokogórskiej.

Położenie i otoczenie

Masyw Mont Blanc leży na granicy francusko-włoskiej, a jego północne stoki opadają ku dolinie Chamonix, południowe – ku dolinom Val Veny i Val Ferret we Włoszech. Rozciąga się pomiędzy Alpami Graickimi na

Kup książkę

Poleć książkę

MONT BLANC

południu, Alpami Pennińskimi na północnym wschodzie i doliną Courmayeur na wschodzie. W jego otoczeniu wyrastają też inne znane szczyty, np. Grandes Jorasses.

Trasy wejścia i schroniska

Na wierzchołek prowadzą cztery drogi, które – mimo że w skali UIAA ocenione są jako łatwe technicznie (F-PD) – ze względu na duże przewyższenia, lodowce i zmienną pogodę wymagają umiejętności poruszania się w terenie lodowcowym, doświadczenia oraz pełnego wyposażenia alpinistycznego. Wszystkie wiążą się ze spędzeniem co najmniej jednej nocy w schronisku; biwakowanie nie jest dozwolone.

- ▶ **Trasa przez Dôme du Goûter (najpopularniejsza):** start w Nid d'Aigle (2372 m n.p.m.) po stronie francuskiej; schroniska: Tête Rousse (3167 m n.p.m.) i Goûter (3817 m n.p.m.).
- ▶ **Trasa przez Plan de l'Aiguille i Grands Mulets:** podejście z kolejki Midi; schroniska Cosmiques (3613 m n.p.m.) lub Grands Mulets (3051 m n.p.m.).
- ▶ **Klasyczna (pierwszych zdobywców) od strony Aiguille du Midi:** przez Mont Blanc du Tacul i Mont Maudit; schronisko Cosmiques.
- ▶ **Włosa normalna (przez Val Veny):** start w La Visaille (1653 m n.p.m.); schronisko Gonella (3071 m n.p.m.); lodowce Miage i Dôme.

Rezerwacja miejsc w Goûter czy Tête Rousse bywa konieczna na wiele miesięcy przed sezonem; francuskie schroniska pękają w szwach, gdy w dobrych warunkach na szczyt rusza kilkaset osób dziennie.

Trudności i zagrożenia

Wejście na Mont Blanc nie jest spacerem – choć podejście w sprzyjającej pogodzie może wydawać się stosunkowo łatwe, każda chwila nieuwagi może kosztować życie. Główne zagrożenia to:

- ▶ **lawiny i seraki** – szczególnie na stokach Mont Maudit i w Grand Couloir;
- ▶ **upadek w szczeliny** – poruszanie się po lodowcach wymaga rutyny w użyciu lin, czekanów i raków;
- ▶ **nagłe załamania pogody** – burze śnieżne, silne wiatry na grani Bosses, znaczne ochłodzenia.
- ▶ **Obrywy skalne** – w Grand Couloir lawiny kamieni bywają śmiertelne; przejście należy wykonać szybko, w nocy.

W pobliżu masywu Lac Blanc na tle Mont Blanc

Statystyki mówią o kilkudziesięciu ofiarach rocznie. Dlatego warto wspinać się z przewodnikiem IFMGA. Niezbędne jest solidne przygotowanie kondycyjne (trening wytrzymałościowy i siłowy) oraz kursy lodowcowe.

Czas trwania wyprawy

Standardowy program to 2–3 dni: pierwszy dzień – dojdzie do schroniska, drugi – wejście na szczyt i zejście do schroniska, trzeci – powrót do doliny. Taki plan nie zakłada jednak aklimatyzacji, która na Mont Blanc jest BARDZO POTRZEBNA. Zaplanuj zatem całość na 5–6 dni. Wielu organizatorów oferuje 6–7-dniowe pakiety, łączące trening, aklimatyzację na pobliskich czterotysięcznikach i ostateczne wejście na Mont Blanc.

Trening i aklimatyzacja

Mont Blanc wymaga formy. Warto poświęcić kilka miesięcy na budowanie wytrzymałości i siły, a przed wyprawą zrobić kurs lodowcowy lub kurs zimowej turystyki wysokogórskiej w Tatrach. Aklimatyzacja na szczytach w okolicy Chamonix lub pobliskim Gran Paradiso we Włoszech znacząco zwiększa szanse powodzenia i minimalizuje ryzyko choroby wysokościowej.

Problem granicy na wierzchołku Mount Blanc

Masyw Mont Blanc leży na granicy francusko-włoskiej, ale dokładny przebieg tej granicy w rejonie szczytów Mont Blanc (4810 m n.p.m.) i Dôme du Goûter (4304 m n.p.m.) od dawna budzi kontrowersje. Na większym odcinku granica pokrywa się z głównym europejskim działem wodnym Alp – od Aiguille des Glaciers po Mont Dolent – jednak tu, gdzie grań osiąga swe najwyższe wierzchołki, definitywne wytyczenie linii państwowej okazuje się niejednoznaczne.

Geneza sporu

Już w 1796 roku traktat paryski, podpisany przez Francję i państwo sabaudzkie, zdaniem Paryża wyznaczył granicę na koronie masywu, pozostawiając cały Mont Blanc po stronie francuskiej (wówczas: prowincji Sabaudii). Po wojnach napoleońskich kongres wiedeński (1815) przywrócił królowi Sardynii terytoria Sabaudii, Nicei i Piemontu, jednak nie zmienił granic górskich. W 1860 roku, w ramach porozumienia zawartego w Turynie między Napoleonem III a królem Włoch Wiktorem Emanuelem II, Sabaudia oficjalnie przeszła pod zwierzchnictwo francuskie, a 7 marca 1861 spisano akt demarkacyjny, który – według obu stron – miał ustalić granicę wzdłuż dawnej granicy departamentów Sabaudii i Piemontu, czyli po grani wododziałowej.

Różne interpretacje

Strona włoska nadal uważa, że granica biegnie ściśle po dziale wodnym, dzieląc szczyty

Mont Blanc i Dôme du Goûter na pół. Ten pogląd wspiera część nowoczesnych map włoskiego Istituto Geografico Militare i część map szwajcarskich, które wyraźnie zaznaczają obszar „terytorium spornego” wokół obu wierzchołków.

Francuzi, powołując się na tradycję kulturową i historyczne mapy francuskie sprzed 1865 roku, utrzymują, że szczyty leżą w całości po ich stronie. Po sporze kartografowie francuscy w 1865 roku (kapitan J.J. Mieulet) nanieśli granicę tak, by obszar wierzchołków znalazł się w granicach Francji, omijając grań wododziałową.

Współczesne ujęcia

- ▶ Oficjalne mapy francuskie wykazują w całości francuski Mont Blanc i Dôme du Goûter.
- ▶ Na włoskich mapach narodowych (IGM N.P.M.) oraz w niektórych interpretacjach szwajcarskich granica biegnie po grani i oba państwa dzielą wierzchołki.
- ▶ NATO bazuje na danych IGM, zatem również w ich materiałach Mont Blanc widnieje jako graniczny.
- ▶ Łączna powierzchnia obszaru spornego wynosi około 65 ha na Mont Blanc i 10 ha na Dôme du Goûter. Mimo że formalnie akt z 1861 roku pozostaje w mocy, brak jest jednolitej międzynarodowej zgody na dokładne wytyczenie granicy na najwyższych wierzchołkach masywu.

Kup książkę

Poleć książkę

Informacje praktyczne

- ▶ **Lokalizacja:** Mont Blanc położony jest na pograniczu Francji i Włoch, pomiędzy Chamonix oraz Courmayeur.
- ▶ **Punkt startowy:** Miasteczko Les Houches.
- ▶ **Mapy:** IGN (Istituto Geografico Centrale) – arkusze: 3531ET Saint-Gervais-les-Bains oraz 36300T Chamonix Mont Blanc, 1:25 000, arkusz 107: Monte Bianco Massif 1:25 000.
- ▶ **Sprzęt:** Wyposażenie wysokogórskie.
- ▶ **Dostępność:** Miesiące czerwiec–sierpień to najstabilniejsza pogoda, ale duży ruch na trasach. Poza tym okresem niektóre drogi (zwłaszcza przez Grands Mulets) mogą być zamknięte z powodu złego stanu lodowca. Planując wejście na Mont Blanc, warto zacząć od wyboru miesiąca – sezon trwa od początku czerwca do końca września. Choć tradycyjnie najbardziej oblegane są lipiec i sierpień, w pełni lata lód na trasie się topi, a spadające kamienie potrafią uniemożliwić przejście. Coraz popularniejsze stają się czerwiec i wrzesień, kiedy śnieg jest bardziej stabilny, a tłok mniejszy. Bez względu na termin pogoda potrafi się gwałtownie załamać – nawet latem nagła zamieć może zmusić do odwrotu.
- ▶ **Poziom trudności:** Bardzo wysoki; droga Goûter wyceniona jest na PD (dość trudno) w skali alpejskiej, na drodze fragmenty wspinaczkowe I-II w skali UIAA; wymagająca grań szczytowa, ryzyko szczelin i lawin.
- ▶ **Przewyższenie:** Nid d'Aigle → schronisko Goûter – 1500 m; schronisko Goûter → szczyt – 1050 m.
- ▶ **Czas:** Nid d'Aigle → schronisko Goûter – 7–8 godz.; schronisko Goûter → szczyt – 6 godz.
- ▶ **Noclegi:** W Chamonix i sąsiednim Les Houches kempingi i liczne pensjonaty. Noclegi w schroniskach można rezerwować online lub poprzez informację turystyczną w Chamonix. Miejsca są rezerwowane na wiele miesięcy przed sezonem, ale czasem zwalniają się w ostatniej chwili.
- ▶ **Dojazd i logistyka:** Start najczęściej w Chamonix (Francja) lub Courmayeur (Włochy). Z Genewy kursują autobusy do Chamonix (ok. 1 godz.). Z Chamonix: autobus do Les Houches (1000 m n.p.m.), stamtąd kombinacją kolejki linowej i szynowej do stacji Nid d'Aigle (2372 m n.p.m.). Alternatywnie kolejką do stacji Plan de l'Aiguille (2310 m n.p.m.) – punkt wyjścia drogi przez Grands Mulets lub do stacji Aiguille du Midi (3845 m n.p.m.) – początku drogi 3M.

06

GROßGLOCKNER

Austria, 3798 m n.p.m.

Großglockner to najwyższy szczyt Austrii, wznoszący się na wysokość 3798 m n.p.m., położony w grupie Glocknergruppe w Wysokich Tauernach, będących częścią Alp Centralnych. Jego charakterystyczny piramidalny kształt tworzą dwa wierzchołki: Großglockner oraz Kleinglockner, rozdzielone wąską przełęczą Glocknerscharte. Szczyt wyróżnia się wybitnością sięgającą 2423 m, co czyni go drugim pod tym względem w całości Alpach. Na wierzchołku znajduje się metalowy krzyż cesarski o masie około 350 kg, postawiony z okazji 25. rocznicy ślubu cesarza Franciszka Józefa I i cesarzowej Elżbiety (Sissi). Krzyż ten jest symbolem historycznym i narodowym Austrii.

Wspinaczka na Großglockner ma charakter techniczny i wymaga doświadczenia górskiego oraz dobrej kondycji fizycznej. Najłatwiejsza droga na szczyt jest wyceniana na PD lub PD+ (II stopień w skali UIAA), co oznacza, że jest to trasa o umiarkowanych trudnościach, wymagająca umiejętności poruszania się po lodowcu oraz elementów wspinaczki skalnej.

Położenie i otoczenie

Großglockner leży na granicy krajów związkowych Karyntia i Tyrol Wschodni, w centralnej części pasma Glocknergruppe, będącego częścią Wysokich Tauernów (Hohe Tauern) w Alpach Wschodnich. Grupa Glockner oddziela dolinę Kals od doliny Möll i obejmuje słynny lodowiec Pasterze po wschodniej stronie szczytu.

Trudności i zagrożenia

- ▶ Szczeliny na lodowcu Pasterze – konieczna asekuracja linowa w zespole.

Kup książkę

Poleć książkę

GROßGLOCKNER

Swistak

- ▶ Stroma i eksponowana grań szczytowa.
- ▶ Możliwość załamania pogody – konieczna jest stała obserwacja prognozy i gotowość do odwrotu.
- ▶ Zattoczenie – popularny szczyt miewa dużą frekwencję; unikaj weekendów i dni świątecznych, jeśli nie chcesz napotkać zatorów na grani.

Czas trwania wyprawy

1 dzień to czas dla szybkich, doświadczonych i zaaklimatyzowanych alpinistów, świetnie poruszających się w skale i lodzie. Zaplanuj wejście i zejście na pełne 2 dni.

Z przewodnikiem czy samodzielnie?

Podobnie jak w przypadku innych wysokich szczytów – samodzielne wejście jest możliwe, ale przeznaczone dla osób obytych z terenem wysokogórskim i lodowcem. Osoby bez przygotowania alpinistycznego narażają się na poważne niebezpieczeństwo. Zatrudnienie licencjonowanego przewodnika zapewni fachową asekurację i znaczące ograniczenie ryzyka.

Schronisko Stüdlhütte

Droga normalna

Najczęstszy punkt startowy to **Kals am Großglockner** (1324 m n.p.m.) i **Lucknerhaus** (1918 m n.p.m.), dokąd prowadzi malownicza droga Hochalpenstraße. Stamtąd po miękkim trawiastym podejściu przez Ködnitzalm szlak wznosi się stopniowo przez moreny i piarżyska, zmieniając charakter na coraz bardziej alpejski. Podejście od Lucknerhaus do Stüdlhütte (2802 m n.p.m.) zajmuje przeciętnie 2,5 godziny i wymaga pokonania 885 m przewyższenia. W miarę oddalania się od Lucknerhaus widoki zmieniają się na wybitnie wysokogórskie.

Schronisko Stüdlhütte oferuje kilkadziesiąt miejsc noclegowych oraz ciepły posiłek przed wyruszeniem wczesnym rano. Tu należy przygotować sprzęt lodowcowy, dalsza trasa prowadzi bowiem przez jezoro lodowca Pasterze. Większość grup wychodzi przed świtem, około 4:00–5:00, w kierunku grani Adlersruhe.

Następnego ranka mijamy kamienne moreny moren **lodowca Pasterze** i schodzimy na lód. Lodowiec, największy w austriackich Alpach, ukrywa liczne szczeliny, często zamaskowane śniegiem, co wymaga asekuracji w zespole i starannego wybierania trasy. Nachylenie terenu sięga na nim 35°, jednak nie ma trudności technicznych. Po przekroczeniu moren i lodowca wspinacze docierają do szerokiej kotlinki Adlersruhe (ok. 3450 m n.p.m.), gdzie stoi **schronisko**

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia internetowa

**Lubię to!
Nasza społeczność**

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

KORONA EUROPY

Korona Europy to wyjątkowy projekt i wyzwanie dla miłośników gór, polegające na zdobyciu najwyższych szczytów wszystkich państw leżących na kontynencie europejskim. W skład klasycznej Korony Europy wchodzi 46 najwyższych szczytów znajdujących się w granicach Starego Kontynentu. Do tego zestawienia czasem dodaje się kilka wierzchołków, które bywają przedmiotem sporów co do ich przynależności geograficznej.

Ta książka zabierze Cię w niezwykłą podróż po najwyższych szczytach europejskich państw. To publikacja skierowana zarówno do doświadczonych alpinistów i miłośników górskich wędrówek, jak i do tych, którzy marzą o odkrywaniu nieznanych zakątków kontynentu i pragną doświadczyć majestatu natury w jej najczystszym wydaniu.

**ODKRYJ, JAK WIELKA I RÓŻNORODNA JEST EUROPA.
DO ZOBACZENIA NA SZLAKU!**

 Księgarnia internetowa:
bezdroza.pl

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• bezdroza.pl/promocje
Przewodniki najchętniej czytane:
• bezdroza.pl/bestsellery
Zamów informator podróżniczy:
• bezdroza.pl/newsletter

ebook dostępny na:

ebookpoint

ISBN 978-83-289-2212-9

9 788328 922129

Cena: 79,00 zł